Horizon.*taal*

Jaargang 36 nummer 216 November-December 2005

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 36ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizon.taal@skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;

Redactie:

Lode Van de Velde

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Agnes Geelen, Ivo Durwael, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Redactioneel

Beste lezers,

NIEUW: Vanaf nu zal Horizontaal ook *elektronisch* beschikbaar zijn, via de website van de Vlaamse Esperantobond!

Enkele voordelen: je zal Horizontaal een week of twee vroeger kunnen lezen (de papieren versie moet immers nog gedrukt, gesorteerd, geplooid, geniet, gesneden, van etiket voorzien en verzonden worden); je kan makkelijker zoeken in het nummer, je helpt ons papier- en frankeringskosten besparen, en vanaf januari zal de elektronische versie volledig in kleur gemaakt worden!

Lezers die de papieren versie niet meer wensen te ontvangen, gelieve een berichtje te sturen naar de redactie: <horizon.taal@skynet.be>

Je wordt dan ook verwittigd zodra de nieuwste Horizontaal verschenen is.

Het laatste nummer kan je steeds lezen via: http://www.esperanto.be/fel/nl/hor.php

Moest je computer nog geen PDF-bestanden kunnen lezen, dan kan je gratis een pdf-lezer downloaden via: www.adobe.be. Heb je nog vragen, of ondervind je problemen, dan mag je steeds een berichtje sturen aan de redactie.

Steeds tot uw dienst,

Lode Van de Velde

Inhoud

Floréal MARTORELL (°1956) is een belangrijke motor achter de gemeenschap van de Esperantomuziek. Hij is de zoon van een Catalaans anarchist die werd verbannen naar het Franse Toulouse.

Floreal, of Flo' zoals hij graag wordt genoemd, werd esperantist in 1987. Hij stichtte *EUROKKA*, creëerde de uitgeverij van Esperantomuziek *Vinilkosmo* en het magazine Rok-gazet'. Voorts heeft hij mee verschillende optredens en bijeenkomsten georganiseerd waar Esperantomuziek een belangrijke rol speelde.

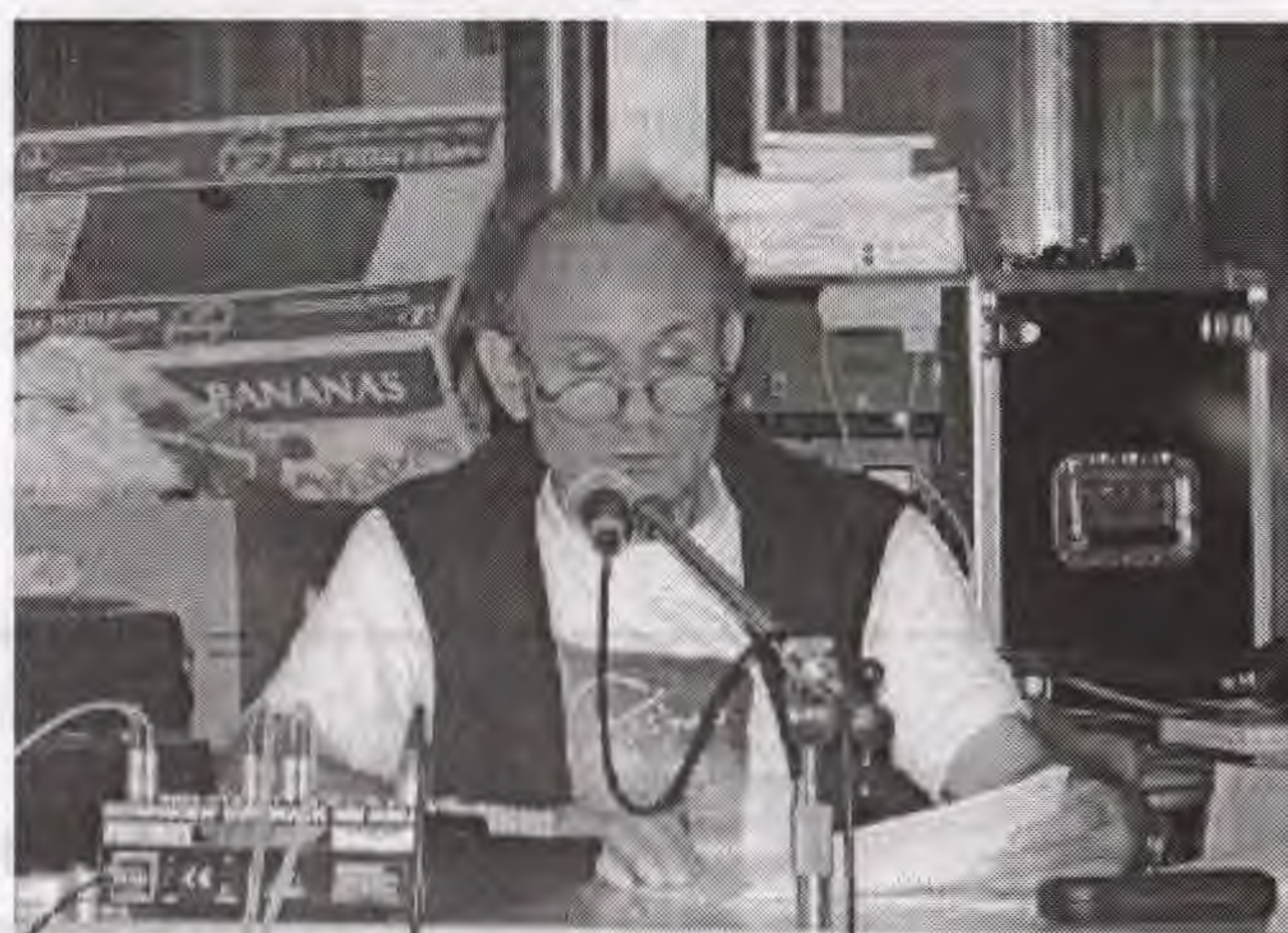
Flo' organiseerde o.a. twee keer het *Kultura Esperanto Festivalo* (KEF) in Scandinavië. Voorts was hij verantwoordelijk voor het culturele programma van het Wereldcongres (UK) in Montpellier in juli 1998 (met 3000 deelnemers). Gezien dit succes, vroeg de Franse Esperantovereniging hem of hij het project *KAFE* (*Kultura Arta Festivalo de Esperanto*) wou lanceren, het culturele artistieke Esperantofestival dat plaatsvond in het jaar 2000.

Tijdens de voorjaarsbijeenkomst van de Nederlandse Esperantojongeren (*Printempa Renkontiĝo)* in Middelburg had ik de gelegenheid om Flo' te interviewen over *Vinilkosmo* en Esperantomuziek in het algemeen.

De directeur van *Vinilkosmo* bleek een energiek en gepassioneerd man te zijn. Meer dan twee uur hebben we met elkaar gesproken. De avond ervoor had hij een voordracht gegeven over de geschiedenis van de Esperantomuziek. Ook deze duurde heel lang, omdat Flo' van zowat elke zanger muziek wilde laten horen en heel gedetailleerd vertelde...

De uitgeverij *Vinilkosmo* heeft Flo' opgestart in 1988. Het is zeker niet eenvoudig om Esperantomuziek op de markt te brengen. De minimum oplage voor een professionele uitgave is 500 exemplaren. Het kan tot twee jaar (of zelfs langer) duren vooraleer de investering is terugbetaald. Flo' kan maar nieuwe CD's uitbrengen als de oude voldoende hebben opgebracht... Vooral in de voorbije jaren is de verkoop serieus gedaald. Waarschijnlijk wordt er dus ook in Esperantio op los gekopieerd.

STEUN DE ARTIESTEN – KOPIEER GEEN ESPERANTOMUZIEK

Kwaliteit is voor *Vinilkosmo* essentieel. Ze hebben een heel professioneel uitgewerkte website (www.vinilkosmo.com) waar je online CD's kan kopen. De site wordt vaak bezocht – tot 600 keer per dag. Op de website kan je verschillende fragmenten van liedjes beluisteren om een idee te krijgen van de muziek voordat je ze aankoopt.

Aan de website *MusicExpress* (www. MusicExpress.com) geeft Flo' steeds het recht om drie volledige nummers van *Vinilkosmo*-uitgaven gratis ter beschikking te stellen.

De CD's drukken in één van de lageloonlanden, wil *Vinilkosmo* niet. Het is voor Flo' heel belangrijk dat hij fysiek niet te ver is van daar waar de CD's en de bijhorende

boekjes worden gedrukt om absoluut zeker te zijn van de kwaliteit. Ook stijgen de prijzen in Oost-Europa; meerdere artiesten zijn al naar hem teruggekeerd voor de uitgave van hun CD.

Buiten Europa maakt de douane je het uiterst moeilijk en worden hoge taksen gevraagd. Ooit heeft Flo' geprobeerd samen te werken met *Suda Kruco*, de uitgeverij van muziek van de bekende portaalsite *Ĝangalo* (www.gxangalo.com) om CD's te drukken voor de Zuid-Amerikaanse markt. *Ĝangalo* wilde echter het recht om CD's te verkopen in de hele wereld. Dat kon *Vinilkosmo* uiteraard niet toestaan, want dan zouden ze zichzelf uit de markt prijzen. Flo' heeft nu een contract onderhandeld met de Braziliaanse Esperantobond (BEL). *Vinilkosmo* zal zorgen voor de contacten met de artiesten en BEL zal de CD's drukken voor Zuid-Amerika.

In de periode 1998 tot 2000 lanceerde Flo' het project **Kolekto 2000**. Het doel was om tegen het jaar 2000 een serie van tien CD's uit te brengen met verschillende genres Esperantomuziek. Hij is hierin met brio geslaagd.

Flo' is niet enkel de directeur van *Vinilkosmo*. Hij is ook actief in maar liefst drie radiostations. Wekelijks zijn er uitzendingen in het Esperanto met demoliedjes van Vinilkosmo op de volgende radiostations:

- Radio Suda Kanalo (RSK)
- Radio FMR
- Radio Okcitanio

In het begin waren de interviews en de begeleidende commentaar enkel in het Frans. Door de mogelijkheden van het internet, worden ze nu verzorgd in twee talen, het Frans en het Esperanto. Het is mogelijk de uitzendingen te beluisteren op www.radioarkivo.org.

Flo' vertelde me een paar weken geleden nog dat het absoluut niet eenvoudig is om een festival als *KAFE* te organiseren. Alles hangt sterk af van subsidies. Artiesten moeten worden betaald - op zijn minst hun vervoerskosten moeten worden vergoed - , en esperantisten willen enkel deelnemen als het allemaal niet te duur wordt. *KAFE* in 2000 kon bijvoorbeeld enkel plaatsvinden doordat er na het UK in Montpellier geld ter beschikking was. Toch hoopte hij toen *KAFE* in 2006 of 2007 opnieuw te organiseren "in dezelfde congresruimte, omdat deze zo goed was". Ondertussen werd bevestigd dat *KAFE* effectief weer zal plaatsvinden in de zomer van 2006 (http://kafe2006.free.fr/).
Allen daarheen!

Yves Nevelsteen

Meer info vind je in Wikipedia:
* in het Esperanto:
·http://eo.wikipedia.org/wiki/Floreal_MARTORELL
·http://eo.wikipedia.org/wiki/Kolekto_2000
·http://eo.wikipedia.org/wiki/KAFE
* in het Nederlands:
·http://nl.wikipedia.org/wiki/Esperantomuziek
·http://nl.wikipedia.org/wiki/Esperanto-bijeenkomst

Alle CD's van *Vinilkosmo* zijn te verkrijgen via de Vlaamse Esperantobond.

Surf naar:

http://www.retbutiko.net

Met het Esperanto als voertaal heeft de Tiense Esperantovereniging "La Hirundo" een nieuwe, (nog) niet-officiële, jumelage tot stand gebracht tussen de Blanke Suikerstede en Havana, de hoofdstad van La Isla Grande, het Caribische Rietsuikereiland.

Die jumelage kwam reeds in maart 2004 tot stand tijdens het 8ste Pan-Amerikaanse Esperantocongres in de residentiestad van president Fidel Castro. Ze kreeg niet alleen gestalte door contacten met de Cubaanse Esperantobond (Kuba Esperanto-Asocio) maar ook met een jonge lokale Esperantovereniging, "La Havana Kolombo".

In het kader van het congres, de randactiviteiten en de festiviteiten, waaraan heel wat Cubaanse scholieren deelnamen, werden ideeën uitgewisseld om jongeren uit Tienen en uit Havana via tekeningen met elkaar te laten communiceren over vrede en verdraagzaamheid.

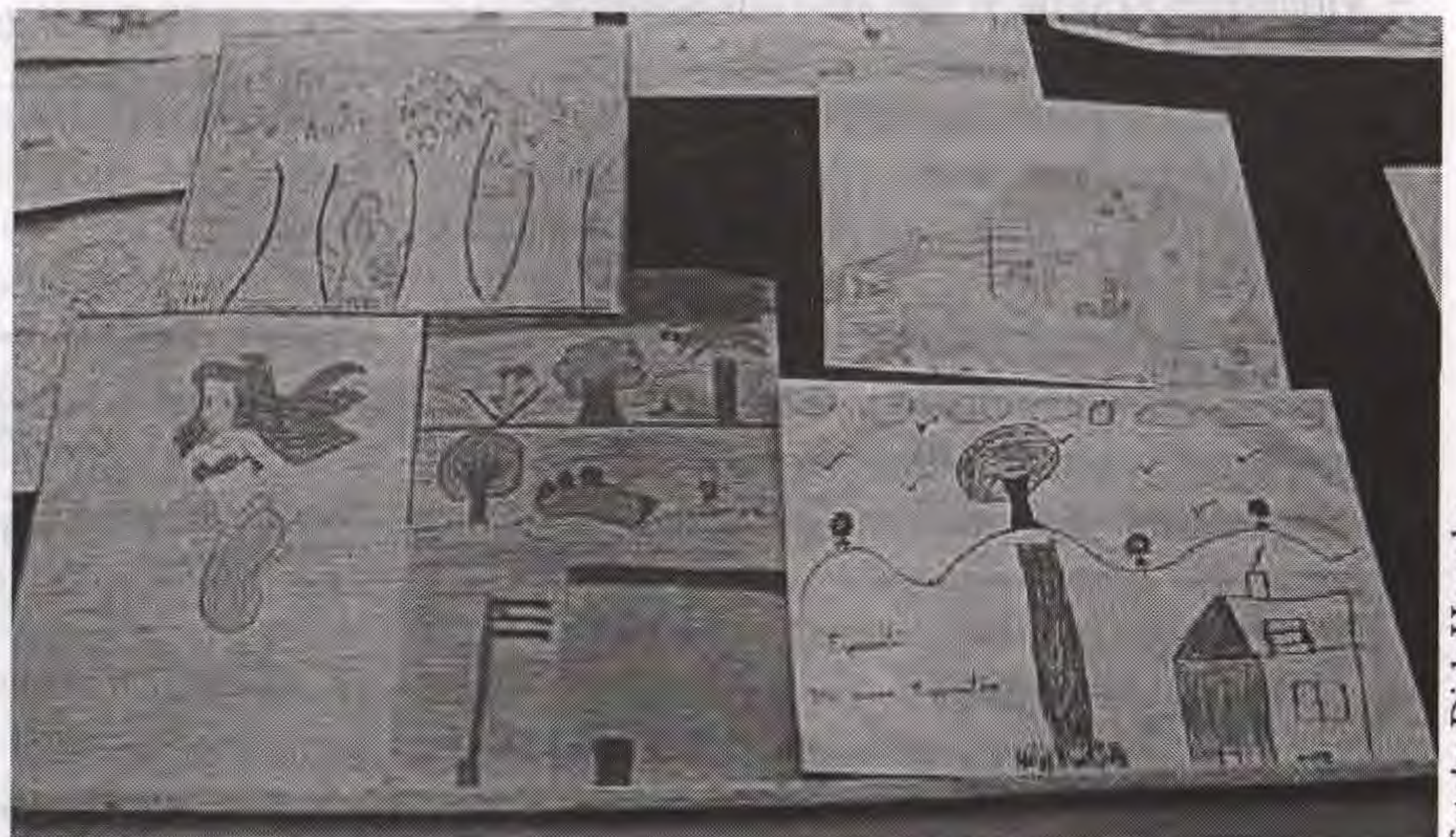
Tijdens het verblijf in de hoofdstad werd onze delegatie ook ontvangen op het Ministerie van onderwijs en kreeg een rondleiding in een middelbare school in het centrum, waarna het idee rijpte om tekeningen van Tiense kinderen naar Havana te sturen en tekeningen van Cubaanse jongeren naar Tienen. De tekeningen van de Tiense kinderen werden intussen reeds geëxposeerd in diverse scholen en culturele centra van Cuba.

Dat Passe-partout Tienen niet aan zijn proefstuk is qua bijzondere tentoonstellingen in zijn lokalen, daarvan zijn de talrijke lezers al voldoende op de hoogte. Er werd dan ook welwillend ingegaan op ons verzoek om de 24 Cubaanse tekeningen bij Passe-Partout in de Leuvensestraat tentoon te stellen. Zeven tekeningen verwijzen specifiek naar het Esperanto als brugtaal tussen de verschillende culturen en als taal van vrede en verdraagzaamheid; de overige 17 laten diverse andere thema's aan bod komen.

De tekeningen waren te bezichtigen van 1 tot 14 oktober, maar hieronder krijg je enkele voorbeelden.

Bert Boon

foto's: Dirk Hooghe

De Vlaamse Esperantobond (VEB) heeft niet alleen diensten te bieden aan Esperantosprekers.

Ook mensen die bijvoorbeeld een eindwerk maken over Esperanto of taalproblematiek, kunnen steeds terecht in het Esperantohuis. Ziehier onze diensten op een rijtje:

Opzoekingbibliotheek

De VEB beschikt over meer dan 2200 werken die handelen over talen, taalproblematiek en Esperanto, waaronder ook jaarcollecties van tijdschriften die als één item gerekend worden. Deze opzoekingbibliotheek werd onlangs door vrijwilligers bijgewerkt. De catalogus is langs internet te raadplegen, via het volgende adres:

www.esperanto.be/fel/nl/bib_zoeken.html

Ze is toegankelijk tijdens kantooruren; uitlenen is niet mogelijk, kopies nemen wel.

Ondersteuning bij thesis/eindwerk

De VEB is bereid leerlingen en studenten die een spreekbeurt of thesis willen maken over taalproblematiek en/of Esperanto te steunen door het verschaffen van informatie en toegang te verlenen tot de opzoekingbibliotheek.

NIEUW : Dienst Servo

Wie iets zoekt in het buitenland dat niet via het commerciële circuit te vinden blijkt (bvb. boeken in exotische talen), kan steeds vrijblijvend informeren of we zouden kunnen helpen. D.m.v. het Esperanto staan we namelijk nauw in contact met mensen overal ter wereld.

Electronische nieuwsbrief

Wie op de hoogte gehouden wenst te worden betreft nieuwtjes omtrent Esperanto, kan zich gratis inschrijven op de electronische nieuwsbrief. Stuur een leeg berichtje naar:
<esperanto-nieuws-start@fel.esperanto.be>

Fondaĵo Hans is een fonds dat opgericht werd om de nagedachtenis van Hans ten Hagen te eren. Hij was één van de meest actieve Esperantosprekers van Nederland en hield zich voornamelijk bezig met lesgeven, administratie en de Esperantobeweging in Afrika steunen. *Fondaĵo Hans*, wettelijk opgericht in Nederland, heeft als doel Esperantosprekers uit Afrika op te leiden tot het niveau waarop ze zelf kunnen lesgeven.

Dit fonds heeft reeds meerdere seminaries in 2003 en 2004 georganiseerd. Het seminarie in Burundi, dat plaats vond in augustus 2005, werd ook door het fonds gesubsidieerd, maar de initiatiefnemer was Renato Corsetti, de huidige voorzitter van de Wereldesperantobond UEA, en stichter van *Fondaĵo Espero* van UEA. (*Fondaĵo Espero* helpt Esperantosprekers die het slachtoffer zijn van een oorlog of een natuurramp.)

In oorlogsgebieden is het actief om Esperanto voor te dragen als "Taal van de Vrede". Zijn eerste grote project was in 2004, toen Mevrouw Tereza Kapista, een ervaren lerares uit Beograd, naar Iran reisde om les te geven in Esperanto aan Afghaanse vluchtelingen. Burundi mag eveneens tot oorlogsgebied gerekend worden, ofschoon er tegenwoordig wapenstilstand heerst. De verschillende etnische groepen hebben slechts weinig vertrouwen in elkaar. Een gemeenschappelijk taalseminarie was voor hen een grote, vredesbevorderende ervaring.

Hier volgt een verslag over de belevenissen van Tereza Kapista in Burundi. Ook daar leidde zij het seminarie vanwaar ze op 30 augustus een verslag aan Renato Corsetti stuurde.

"De cursussen in Bujumbura zijn juist afgelopen. Het eindresultaat is :

- 18 met het lesgeverniveau
- 28 gevorderden
- 27 beginners

In totaal 73. Enkele deelnemers hebben het examen niet kunnen afleggen om verschillende redenen. In de eerste plaats doordat een aantal leerkrachten gestaakt hadden wegens gebrek aan lesmateriaal op diverse scholen. Na de staking moesten leerlingen nog examens afleggen, waaronder ook leerlingen van de Esperantocursus.

Hier ligt het onderwijssysteem echt in de knoop. In mijn leslokaal zijn er bijvoorbeeld blokken van 4 rijen. Op één rij staan 17 banken, dus 68 banken per klas. Een bank is voor 2 leerlingen, maar meestal zitten ze per 3. Dus ongeveer 150 leerlingen in één klas! Hoe kan men zó lesgeven en alles overzien? De leraar is ver van de laatste banken verwijderd; het kleine bord kan niemand achter de 10de bank nog lezen. Er zijn diverse christelijke scholen, maar dat vind ik eerder spijtig omdat er twijfelachtige evangelisten naartoe komen om "de Afrikanen" te hersenspoelen. De katholieke scholen hebben iets kunnen verwezenlijken en daar is orde, discipline en hygiëne merkbaar.

Ik ben nu in Rumonge, een mooi stadje. Ik woon opnieuw bij de katholieke kerk, maar er is geen water omdat de stad nieuwe waterleidingen legt en het water is misschien wel voor een volledige maand afgesloten. Een vervelende zaak, want ik kan me enkel wassen in een klein plastic kommetje.

Toch is het hier ongelooflijk. Toen ik aan het huis kwam, verschenen er plots kinderen, misschien wel 50, vanuit het palmenbos, die "Saluton!" riepen. Ze kwamen op me toegelopen en verwelkomden me met: "Bonvenon kara instruistino!" (Welkom beste lerares!) en ze begonnen meteen te zingen in de straat - in de stijl van de Afrikaanse zangers. "Bela tago iam al ni venis blankulino, kiu instruos nin" (Op een mooie dag kwam een blanke vrouw die ons les zal geven...) De meisjes van 10-12 jaar waren opgemaakt. Ze hadden bontgekleurde kleren aan en streelden mijn handen. Mijn verrassing was groot, ik kon mijn tranen nauwelijks bedwingen. Nadien zijn we met drie gaan avondeten bij het Tanganjika-meer en onderweg werden we in het Esperanto begroet door tientallen mensen: "Mi iros al via

kurso!" (Ik zal naar je cursus komen!)

Zondag was ik in de mis. Ze speelden tamtam, klapten in de handen en bewogen ritmisch terwijl ze met vieren zongen. Het koor wordt geleid door een erg bekwame jongeling. De kerk was overvol. Elke zondag vinden daar drie missen plaats. Na de mis hoorde ik langs verschillende kanten "Esperanto!". Dit was dus een plek die al langer Esperanto kent.

Het stadje zelf is omringd door een olijfpalmenbos. Ze persen de olie om mee te koken en van de olie die overblijft, wordt zeep gemaakt. De plaatselijke Esperantogroep heeft met vrijwillige giften 2 geiten kunnen kopen en is van plan er nog 2 bij te kopen. Ook ik heb een geit gekocht voor de club. In hun club is er nog geen internetverbinding, maar de stad zou die verzorgen. Ze hebben onlangs een hoge antenne gekregen om te kunnen telefoneren, dus de eerste stap is al gezet.

Ze hebben nog wel computers nodig. Dit hoeven geen moderne computers te zijn, als ze er maar berichten mee kunnen sturen en ontvangen. Met 5 à 6 computers zouden ze al een eerste internetcafé kunnen beginnen om met de opbrengst andere acties te ondernemen. Ik heb mensen in Europa computers zien weggooien omdat ze verouderd waren. We moeten de mogelijkheden eens bekijken om er vanuit enkele landen één te sturen. Ook oude, klassieke (gebruikte) telefoontoestellen zijn nodig, want in de stad was tot nog toe geen telefoonlijn en de enige plaatsen waar men kon bellen was in houten hokjes hier en daar op straat.

Maar deze brengen geld op en vereisen slechts één bediende. Dit is wat er NU actueel is. Misschien zullen anderen achteraf ook dit idee uitwerken. Hier zijn er 70 cursisten, opnieuw in 4 groepen. Toch moet ik nu niet zo lang reizen als in Bujumbura. Men heeft me ook uitgenodigd om naar vluchtelingenkampen over de grens met Tanzania te gaan. Ze zouden me er graag onmiddellijk zien komen, maar ik heb vernomen dat de reis met slechte combi-busjes 2 dagen duurt... Misschien doe ik het volgend jaar dan wel.

Tereza Kapista/Hans Bakker

[N.v.d.r.: Heeft u materiaal voor Afrika, dan mag u steeds contact opnemen met de redactie of met Agnes Geelen : agnes@esperanto.be.]

Burundi: Tereza dient een medicijn toe tegen huidziekte (Tinea Capitis).

De kinderen moeten dit gedurende minstens 4-6 weken innemen. De Esperantovereniging betaalt de medicijnen, die per kind ±2,50 Euro kosten, voor haar Esperanto-leerlingen. Steun hiervoor is welkom via UEA (aneb-d) of via FEL (met vermelding van: "*Association Nationale d' Espéranto au Burundi*".) De vereniging verwelkomt ook alle wenskaarten, brieven, tijdschriften, ...:

Association Nationale d' Espéranto au Burundi
B.P. 170 Rumonge
Burundi

ZIJN ER NOG VRIJWILLIGERS VRIJ ?

Beste lezers,

Er zijn slechts weinig vzw's die niet met vrijwilligers werken. Ook de Vlaamse Esperantobond kan reeds gedurende vele jaren rekenen op de belangeloze inzet van verschillende medewerkers.

Tijden veranderen uiteraard, en regelmatig is er een nieuwe taak die gedaan moet worden. De ene keer is dat de opzoekingsbibliotheek actualiseren, dan heeft weer een kamer een opknapbeurt nodig, moeten tijdschriften afgewerkt worden, dan is er iemand nodig die iets van netwerken afkent, enz.

Als je wat tijd hebt, laat het ons gerust weten: een helpende hand is steeds welkom in een uitgeverij van Esperantoboeken en -tijdschriften, die tegelijkertijd dé hoofdzetel van Vlaanderen is voor Esperanto.

Ook vrijwilligers kunnen baat hebben bij hun werk: men kan allerlei bekwaamheden aanleren die tijdens het verdere leven nog van pas kunnen komen.

Ziehier enkele actuele taken, die nog wachten op een vrijwilliger:

1. Culturele functie:

- **cultureel medewerker** : Taak is contact opnemen met diverse verenigingen om culturele voordrachten te organizeren. Een boeiende, afwisselende en leerrijke opdracht! Contacteer Lode Van de Velde op 03/ 216 02 36 tijdens kantooruren of via horizon.taal@skynet.be.

2. Technische functies:

- **Assistent/raadgever netwerkbeheer** met kennis van peer-to-peer-netwerken, DNS- en mailservers. Neem voor deze functie contact op met Paul Peeraerts op het nummer 03 234 34 00.
- **GTO-drukker** om in te springen tijdens piekperiodes.
- **Klusjesman** die allerlei **kleine herstellingen** uitvoert en oog heeft voor het aantrekkelijker maken van het gebouw voor bezoekers.

Neem voor de laatste 2 functies contact op met Paul Peeraerts, Gerd Jacques of Guido Baeyens op het nummer 03 234 34 00.

3. administratieve functies:

- **Assistent sociale wetgeving**: iemand die "graag de inhoud van bruine omslagen leest" en wat belangrijk is voor de Vlaamse Esperantobond eruit kan halen, advies kan geven, enz. Neem contact op met Gerd Jacques op het nummer 03 234 34 00.
- **Assistent boekhouding** op de hoogte van de nieuwe v.z.w.-wetgeving. Neem contact op met Gerd Jacques op het nummer 03 234 34 00.
- **Medewerkers** voor de **bibliotheek** te Kortrijk. Voor meer info: neem contact op met Roland Rotsaert via 050/ 33 00 04.

4. Andere functies:

- **Koerier**: Iemand die af en toe een pak boeken en tijdschriften kan meenemen van de Frankrijklei te Antwerpen naar de Esperanto-afdeling van de stadsbibliotheek van Kortrijk (Leiestraat).
- **Webstek surfer**: wij zoeken nog vrijwilligers die de webstek van de Vlaamse Esperantobond grondig willen „doorsurfen" en alle problemen melden (bladzijden die niet gevonden worden, verouderde teksten, enz.) Vind je zo iets, signaleer het dan aan de webmaster.

2005-6 In de vorige aflevering heb ik bij vergissing een eerste ontwerp van mijn bijdrage opgestuurd in plaats van de definitieve versie. Hiervoor mijn oprechte excuses. Deze aflevering staat dus opnieuw in het teken van de actualiteit: onze bevolking lijdt aan overgewicht. Naar aanleiding hiervan komen turnen en sport dit keer aan bod, zowel in het hoofdstuk woordenschat als in de vertaalopgave. Vandaar de titel:

KORPOFLEGADO (1)

(N.B. Ĉiuj difinoj kaj multaj klarigoj en la teksto fontas el PIV2)

1) KORPOFLEGADO[1]

Por lernemuloj: Leginte la suban ekzercon, provu rediri ĝin kovrante alterne la partojn markitajn per vertikala linio kaj la nemarkitajn.

Kial tiu ĉi temo? Ĉar la lasta traduktasko, kies tradukon vi trovos sub numero 3, temas pri problemoj de **plipezo**[2] (**tropezo**). Efektive, en iuj landoj multaj homoj suferas pro tropezo.

N.B.: nemagraj homoj povas esti dikaj, eĉ dikegaj, sed kiaj estas **korpulentaj** homoj?
| Relative grandaj kaj dikaj.
Kaj kiaj estas **grasdikaj**[z] homoj?
| Ili krome[3] estas grasaj.
N.B.: Ĉu dikaj homoj estas ĉiam grasaj?
| (??) Ĉu Zamenhof uzis pleonasmon?
PIV signalas komparan esprimon pri grasaj homoj: 'grasa kiel **monaĥo**[4]'.
Kiel ni komprenu tiun esprimon?
| Eble iuj (multaj?) monaĥoj ne multe laboradis fizike kaj do **grasiĝis**!
Obezaj[5] homoj estas ... homoj.
| tro grasaj, dikventraj
Ili estas **trafitaj de** ...
| **obezeco**[6].
Tiajn homojn oni nomas ...
| obezul(in)oj.
Ĉi-sube ni koncentriĝos nur sur la korpo-moviĝadon kaj la nutradon kiel rimedojn por eviti obezecon.

Korpomov(iĝ)ado

Komparu 'movi, sin movi, moviĝi':

Por eviti tropezon aŭ obezecon ...

oni mov... sin plej ofte,	movu
la korpo mov... plej ofte,	moviĝu
oni mov... la korpon plej ofte,	movu
oni akiru **lertecon**[7]	
per la mov... de la korpo,	movoj[a]
danke al la mov... de la korpo,	moviĝoj[b]

[a] *sugestas pli la volon de aganto*
[b] *ne konsideras la volon de aganto (kp. PAG § 119D).*

Bonaj rimedoj por movi la korpon estas **gimnastiko** kaj **sporto**.

Ni komparu tiujn du korpajn ekzercadojn.
Vidu difinojn el PIV:

sporto	gimnastiko
Ĉiu el la korpaj ekzercoj aŭ ludoj, **celantaj**[8] ne sole la amuzon, sed ankaŭ la **disvolvon**[9] de la lerteco kaj forto fizikaj kaj de la energio, obstino (**persist-emo**[10]) kaj **decidemo**[11].	Arto pri ekzercado de la korpo per taŭgaj movoj, por ĝin plifortigi kaj **lertigi**.

Kelkaj demandoj pri la kompara tabelo de la Pivaj difinoj:

Kion ambaŭ korpaj aktivecoj celas?
| Ili celas la disvolvon de la korpaj forto kaj lerteco.
| Kp. Z:'fariĝi lerta en ĉiuj siaj moviĝoj'.
Sporto. Ĉu vere sporto **inkluzivas** (inkludas) ludojn kaj gimnastiko ne?
| Ĉe sporto aldoniĝas la ideo de **konkur(ad)o**[12], kiu ofte okazas sub la formo de ludo.
Ĉu sporto celas la disvolvon de nur fizikaj kvalitoj?
| Ne, ankaŭ de karakteraj ecoj: energio, **persistemo**, decidemo.
La celo de sporto devas (devus) esti ankaŭ la amuzon de ties praktikantoj.

Komparu 'amuzo /amuziĝo':

Ludante piedpilkon (futbalon) kun infanoj,

oni amuz... ilin,	amuzas
oni amuz... ankaŭ sin mem.	amuzas
Tiel ĉiuj amuz... /... !	amuziĝas/ amuzas sin
La ludo estas ilia amuz... .	amuz(iĝ)o

Testu vin! *Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*

1 verzorging 2 overgewicht 3 bovendien 4 monnik 5 zwaarlijvig 6 obesitas, vetzucht 7 handig-, bekwaamheid 8 ten doel hebben, mikken op 9 ontwikkeling 10 doorzettings-vermogen 11 vastberadenheid 12 het wedijveren

Ĉe sporto aldoniĝas la ideo de **konkur(ad)o**[13].
Kp.: 'konkur(ad)o, konkurenco, konkurso'.
La tri vortoj havas komunan bazan sencon: konkuri, **peni**[14] **superi** (PAG § 182: peni + infinitivo ks) alian, kiu havas la saman difinitan celon, sed:

a) se temas pri komerca, industria, negoca konkur(ad)o, oni uzas '**konkurenco**[16] '	b) se temas pri antaŭarangita konkuro kun precizaj reguloj, ĵurio kaj rekompenco[15], oni uzas prefere '**konkurso**[17]'
c) aliokaze oni uzas '**konkur(ad)o**'; Kp.: vetkurado = *wedloop* kaj ankaŭ kurkonkurso (laŭ b).	

La <u>kurado</u> estas populara formo de sporto; kio estas la **distanckurado** kaj kio estas pli-malpli ĝia malo?
| kurado sur longa distanco; la malo: centmetra kurado.
Kio estas **hurdokurado**?
| vetkuro kun (plekto)baraĵoj[17a].
Kaj kio estas **stafetkurado**?
| Konkurso inter pluraj **teamoj**, en kiu ĉiu teamano devas ricevi aĵon de la antaŭa kaj transdoni al la sekvanta **teamano**.
Loko , kie oni praktikas[18] sporton, nomiĝas ...
| sportejo.
Subĉiela / eksterdoma sportejo estas ...
| sporttereno, stadiono.
Praktikanto de sporto estas ...
| **sportulo**, sportisto.
Tabloteniso estas ofte ludata **endome**. Per kiuj iloj?
| Per speciala tablo, lignaj **batiloj**[19] kaj celuloida pilketo.

<u>Pri gimnastiko:</u>
Ekzerciĝi per gimnastiko estas...
| **gimnastiki**.
Loko difinita por gimnastiki estas ...
| gimnastikejo[20].
Tiu, kiu praktikas gimnastikon estas ...
| gimnast(ikist)o.
Ĉu **muskoligado**[21] estas formo de gimnastiko?
| Parte. La celo de muskoligado estas nur ...
| plifortigi la muskolojn.
Kio estas **sveda** gimnastiko?
| Gimnastiko sen gimnastikiloj[22].

<u>Kelkaj gimnastikiloj</u>:
1) Iuj gimnastikiloj kompareblas kun bestoj.
Ekzemple: kio estas **boko** kaj kiel ĝi aspektas?
| Ĝi estas gimnastikilo por saltekzercoj, konsistanta el **led-tegita**[23] ligna kesto sur kvar kruroj.
N.B. *de bok:* la boko, la saltostablo[24]
Kp.: boko / gimnastika ĉevalo!
| Gimnastika ĉevalo estas longa kaj mallarĝa, dum boko estas mallonga kaj larĝa.
Por kio oni uzas bokon?
| Por boksalti; transsalti.
Alia besto: Kp'boksaltado / **ŝafsaltado**[25]'!
| Ŝafsaltado: ludo, en kiu infanoj reciproke saltas super la dorso de alia **kliniĝinta**[26], sin **apogante**[27] per la manoj sur ties dorso.
N.B. *springbok* = saltantilopo!
Kiel oni praktikas **ŝnurdancadon**?
| Oni saltas super ŝnuro **svingante ĝin** ĉirkaŭ la korpo, super la kapo kaj sub la piedoj (PIV nomas tion "ŝnursalti").
Por salti pli alten oni povas uzi elastan ...
| saltotabulon[28].
2) Aliaj gimnastikiloj **pendas per** ŝnuroj, ekz.:
| gimnastik-ringoj, bokspilko[29], trapezo.
Kie laboras trapezistoj?
| En cirko.
Per kio ili sin protektas kontraŭ faloj?
| Per **savreto**[30] .
3) Ankoraŭ aliaj gimnastikiloj havas unu aŭ plurajn stangojn fiksitajn sur vertikalaj **fostoj**[31], ekz., kun unu stango: ...
| la **reko**[32], ankaŭ uzata en danckursoj.
Du stangojn havas la ...
| paralelaj rekoj[33].

Testu vin! *Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*
13 wedijver 14 moeite doen 15 beloning
16 concurrentie 17 wedstrijd, concours
17a (gevlochten hindernis) 18 uitoefenen
19 rackets 20 turnzaal
21 spierentraining 22 gymnastiektoestel
23 met leer overtrokken 24 schraag
25 haasje-over 26 gebogen staand (zich gebogen hebbend) 27 steunen 28 springplank
29 punchbal, boksbal 30 springnet, vangnet (savi = *redden*) 31 paal 32 rekstok 33 brug

Bestelformulier voor lidmaatschappen, abonnementen en boeken

2006

betaling en inschrijvingsformulier
rechtstreeks of via een plaatselijke groep
zenden aan: Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen

Telefoon: (03) 234 34 00
Fax: (03) 233 54 33
admin@fel.esperanto.be
www.esperanto.be

Code: ☐ ☐ ☐ ☐ _ ☐

Familienaam: ______________ Voornaam: ______________

Adres: ____________________________

____

Postnummer: ______________ Gemeente: ______________

Telefoon: ______________ Beroep: ______________

Geboortedatum: ______________ Nationaliteit: ______________

E-mail: ____________________________

Tot welke plaatselijke Esperantogroep wenst u te behoren? [1]

☐ Antwerpen ☐ Brugge ☐ Gent ☐ Kalmthout ☐ Limburg
☐ Kortrijk ☐ Leuven ☐ Londerzeel ☐ Oostende ☐ Turnhout

Andere leden van het gezin:

Naam:	Voornaam:	Geboortedatum:
______	______	______
______	______	______
______	______	______

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f	– gewoon lid [2,4]	25,00 EUR	.... EUR
fm	– gewoon lid + Monato	70,00 EUR	.... EUR
	+ familiaal lid (alle andere leden van het gezin)[3]	+25,00 EUR	.... EUR
s	– steunend lid[2]	+30,00 EUR	.... EUR
df	– levenslang lid[2]	625,00 EUR	.... EUR

☐ Ik ben sympathisant en stort een gift aan de Vlaamse Esperantobond: .... EUR
Giften van EUR 30,00 of meer komen in aanmerking voor een fiscaal attest.

☐ Mijn vereniging heeft sympathie voor Esperanto en wil op de hoogte blijven van initiatieven van de Vlaamse Esperantobond.

Extra steun

Ik schenk de volgende som:
g – voor de werking van de plaatselijke groep (zonder fiscaal attest) .... EUR
d – Ik word steunend lid van de Esperanto-jeugdvereniging [5] 30,00 EUR .... EUR

Totaal pagina 1 .... EUR

Abonnementen:

p	Horizontaal (gratis voor leden)		25,00 EUR	.... EUR
m	Monato		46,00 EUR	.... EUR
em	Ret.Monato Ascii/Unicode/PDF		27,60 EUR	.... EUR
a	Agenda La Jaro	x	5,00 EUR	.... EUR
en	Enigmo (per 2 nummers)		4,50 EUR	.... EUR
j	Jen (gratis voor FLEJA-leden) jongeren[4]	9,00 EUR	12,50 EUR	.... EUR
i	Vertikale (elektronische versie voor wie e-mail heeft)		5,00 EUR	.... EUR
lf	Literatura foiro		30,00 EUR	.... EUR
e	Esperanto		36,00 EUR	.... EUR
ja	Juna Amiko		14,00 EUR	.... EUR
h	Heroldo		32,00 EUR	.... EUR
el	RET-INFO		0,00 EUR	.... EUR
oe	La ondo de Esperanto		27,00 EUR	.... EUR
gz	La gazeto		27,00 EUR	.... EUR
kk	La Kancerkliniko		22,00 EUR	.... EUR
k	Kontakto		22,00 EUR	.... EUR
ko	Komencanto		15,00 EUR	.... EUR
fo	Fonto		30,00 EUR	.... EUR
li	Litova Stelo (prezo 2005)		14,00 EUR	.... EUR
fe	Femina		20,00 EUR	.... EUR

Boeken

ceci	Cecilja (Timmermans)	12,00 +	1,32 EUR	.... EUR
kobo	Kobo (Ernest Claes)	24,00 +	2,20 EUR	.... EUR
kviv	Konto de l'vivo (Gubbins)	13,50 +	1,32 EUR	.... EUR
kapt	Kapturnoj (Futuristische verhalen)	16,00 +	1,32 EUR	.... EUR
side	Servisto de l'ideo (gesch. v.d. Esp-beweging)	14,88 +	1,32 EUR	.... EUR
spar	Sur Parnaso (poëzie van T. Carr, o.m. sonnetten)	12,65 +	2,20 EUR	.... EUR
saan	Se aŭskultas la animo (Gezelle)	7,10 +	1,32 EUR	.... EUR
ikui	Internacie kuiri	10,00 +	1,32 EUR	.... EUR
nomo	Nomoj	8,00 +	1,32 EUR	.... EUR
simp	Simptomoj	8,00 +	1,32 EUR	.... EUR
tcxt	Tie ĉi tie (poëzie Giŝpling)	10,00 +	1,32 EUR	.... EUR
bbub	Brusela Bubo (bildrakonto)	7,00 +	1,32 EUR	.... EUR
tepo	Tarokoj kaj epokoj (Christian Declerck)	38,00 +	2,20 EUR	.... EUR
beln	4 novelaroj de Leopold Vermeiren	35,00 +	2,20 EUR	.... EUR
pino	Pinokjo	10,00 +	1,32 EUR	.... EUR
vortlu	Vortludoj	3,90 +	0,88 EUR	.... EUR
mdnv	Morgaŭ denove ni vidu (Carmiggelt)	10,00 +	1,32 EUR	.... EUR
esmi	Eo sen mitoj, 3a eldono	30,00 +	2,20 EUR	.... EUR
disj	Dis! (romano, Johansson)	12,00 +	1,32 EUR	.... EUR
sagao	Sagao de Hjal	18,00 +	2,20 EUR	.... EUR
hundo	Hundo en Flandrio	5,95 +	1,32 EUR	.... EUR
vvjx	El verva vivo ĵurnalista	20,00 +	1,32 EUR	.... EUR
kkni	Kosmo kaj ni, 2a eldono	18,00 +	1,32 EUR	.... EUR
somb	Sono kaj Ombro (poezio)	10,00 +	1,32 EUR	.... EUR
mjud	Migranta Judo	8,00 +	1,32 EUR	.... EUR
surb	Ŝtona urbo (roman) 3a eldono	24,00 +	2,20 EUR	.... EUR
			TOTAAL	**.......... EUR**

Totaal pagina 1 & 2 .... EUR

Cursussen en woordenboeken

ep	Cursuspakket Esperanto Programita	24,19 +	2,20 EUR	.... EUR
progml	Woordenboek NL-Eo-NL (Luksa)	32,00 +	2,20 EUR	.... EUR
progm	Woordenboek NL-Eo-NL	18,00 +	2,20 EUR	.... EUR
abcg	ABC-Gramatiko de Esperanto	29,75 +	2,20 EUR	.... EUR
amem	Gramatika ABC Mempraktikilo (oefenboek)	17,11 +	2,20 EUR	.... EUR
progz	Zakwoordenboekje	3,00 +	0,88 EUR	.... EUR
subt	Subtekste (cursus)	15,00 +	2,20 EUR	.... EUR
abek	Ampleksa Esperanto Baza kurso (cd-rom)	14,96 +	2,20 EUR	.... EUR
leks3	Leksikaj ekskursoj tria volumo	15,00 +	1,32 EUR	.... EUR
leksx	Leksikaj ekskursoj 1+2+3	30,00 +	2,20 EUR	.... EUR

Internationale lidmaatschapsbijdragen:

u	gewoon lid	9,00 EUR	.... EUR
jl	lid met jarlibro	22,00 EUR	.... EUR
jl + e	lid met Jarlibro en Esperanto	56,00 EUR	.... EUR
z	Societo Zamenhof	112,00 EUR	.... EUR
ipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo	20,00 EUR	.... EUR
eipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo reta versio	6,00 EUR	.... EUR
ikef	IKEF + La Merkato	7,50 EUR	.... EUR
ek	IKUE + Espero katolika	25,00 EUR	.... EUR
nu	INOE + Naturista vivo	14,00 EUR	.... EUR
		TOTAAL	**.......... EUR**

❒ Zend mij gratis de boekenlijst van de VEB

Ik betaal

❒ Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond: 000-0265338-43, 001-2376527-06, 402-5510531-55 **en zend dit formulier aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.**

❒ Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie blz. 1) **en zend dit formulier ook aan hen.**

❒ Ik heb een tegoed op mijn rekening bij FEL, gelieve mijn rekening te debiteren.

Noten:

1. Een lid van de Vlaamse Esperantobond is automatisch ook gewoon lid van de dichtsbijzijnde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje achter de naam van die groep.
2. Leden en steunende leden van de Vlaamse Esperantobond (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift *Horizontaal*. Leden krijgen op aanvraag de *Membromarkfolio* van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de *Delegita Reto* in het *Jaarboek van UEA*. Deze lidmaatschapszegels kunnen worden aangevraagd via de plaatselijke groepen of rechtstreeks bij het bondssecretariaat.
3. Bij een familiaal lidmaatschap is iedere 2de en volgende persoon die op hetzelfde adres woont, lid. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
4. Jongeren tot en met 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA). Zij en steunende leden van FLEJA krijgen gratis het tijdschrift *Jongeren Esperanto-Nieuws (JEN)*.
5. **Giften** van 30,00 EUR of meer aan de Vlaamse Esperantobond komen in aanmerking voor belastingvermindering. In voorkomend geval worden de attesten verstuurd in het begin van het kalenderjaar dat volgt op de schenking. *Schenkingen rechtstreeks aan een plaatselijke groep komen NIET in aanmerking voor belastingaftrek.*

Tijdschriften

Horizontaal (nl, 6 nrs/j) Het behandelt taalproblematiek en de Esperantobeweging en besteedt ruime aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen.

Monato (esp, 11 nrs/j) Dit tijdschrift, uitgegeven door FEL, is een algemeen tijdschrift over politiek, economie en cultuur: een aanrader als dagelijkse lectuur, ook voor beginners.

Vertikale (esp) Verslagen van algemene vergaderingen, bestuursverslagen en mededelingen voor leden met beleidsfunctie.

Jen (nl/esp, 4 nrs/j) orgaan van de Vlaamse en Nederlandse Esperanto-Jongeren. Verslagen uit de jongerenbeweging en artikels over taalproblematiek.

Enigmo: Een tijdschrift vol kruiswoordraadsels, woordzoekers, logigrammen, enz., volledig in het Esperanto. Voor beginners en gevorderden.

Esperanto (esp, 11 nrs/j) het officiële ledenblad van UEA (Esperanto Wereldbond). Het behandelt voornamelijk de internationale Esperantobeweging en zijn cultuur.

Kontakto (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift voor jongeren en beginners. Het behandelt de meest uiteenlopende facetten van de internationale cultuur.

Ret-Info: Een infoservice op het internet en daarbovenop de Internetversie van Eventoj en Interredaktore. De abonnee preciseert zelf hoeveel berichten hij wenst te ontvangen.

Juna Amiko (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift voor kinderen die Esperanto kennen of het juist leerden, ook geschikt voor beginners, met eenvoudige teksten en vele illustraties.

La ondo de Esperanto (esp, 6 nrs/j) Informatie over gebeurtenissen en evoluties in de Esperantobeweging.

Literatura Foiro (esp, 6 nrs/j) Hoogstaand literair tijdschrift, met uittreksels, interviews en recensies uit de originele en vertaalde Esperantoliteratuur.

La gazeto (esp, 4 nrs/j) Tijdschrift over cultuur in de brede zin van het woord met veel aandacht voor het Esperanto in de culturele wereld.

La Kancerkliniko (esp, 5 nrs/j) Humoristisch en satirisch tijdschrift.

Internacia Pedagogia Revuo (esp, 4 nrs/j) Lidmaatschap + tijdschrift van de vereniging van esperantisten-leraren met artikelen over pedagogie, methodologie en onderwijs.

La Merkato (esp, 4 nrs/j) Tijdschrift voor de internationale ondernemer, orgaan van Internacia Komerca kaj Ekonomia Fakgrupo (IKEF).

La Komencanto (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift met eenvoudige teksten voor beginnende Esperantogebruikers.

Espero Katolika (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift van de Katholieke Esperantobeweging.

Litova Stelo (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift van Litova Esperanto-Asocio.

Femina (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift (niet alleen voor vrouwen) dat handelt over thema's vooral interessant voor vrouwen.

Meer informatie

Voor meer informatie over lidmaatschappen, allerhande tijdschriften en boeken in of over Esperanto zal de Vlaamse Esperantobond u graag helpen. U kunt iedere werkdag bellen van 9 tot 12.30 en van 13.30 tot 17.30, of schrijven naar bovenstaand adres. Ook de bestuursleden van de plaatselijke groepen van de Bond zullen u graag in de mate van het mogelijke helpen.

(De gegevens die u hier verstrekt, worden in de computer van de Vlaamse Esperantobond bewaard. Zij worden enkel gebruikt om u te informeren over de doelstellingen en de activiteiten van de Esperantobeweging, voor facturatie, e.d. U kan schriftelijk om een uittreksel van de gegevens die FEL over u heeft verzoeken, ze laten wijzigen of verwijderen.)

4) Jen gimnastikilo, kiu uzas reton: la ...

| trampolino aŭ **saltoreto**.

Kiel aspektas trampolino?

| Elasta reto aŭ tuko pendigita sur horizontalan kadron. (PIV kaj DS rigardas kiel sinonimojn 'saltotabulo' kaj 'trampolino', PIV ne konas saltoreton nek savreton).

5) **Endoman** ekzerciĝon oni povas fari per ia hejma trejnilo kiel ekz. ...

| (senrada) trejnbiciklo, la halteroj ktp.

Eksterdome oni praktikas, krom la **higien**-promenado, ankaŭ la **marŝon** (la marŝo estas ankaŭ sportobranĉo de atletiko), la higienkuradon aŭ ekzercokuradon, la **trotadon**[34] (trotegi [DS]). ...

En rilato al akvo, ni citu i.a. la **remadon**[35] (la remsporton) kaj la naĝadon.

En la venonta numero ni priktraktos la problemojn de dieto.

Testu vin! *Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*

34 het joggen 35 roeisport

2) LEZERS SCHRIJVEN

Waddenzee. S-ro Bossong, iama redaktoro de la ne plu aperanta revuo *La Mevo*, forte pledas por Vadomaro, termino ofte uzita en tiu revuo.

Starti/startigi. S-ro Moerbeek atentigas pri verboj, kiuj en Esperanto estas nur netransitivaj, ne akceptas do rektan objekton, dum iliaj nederlandaj ekvivalentoj uziĝas egale transitive kaj ne. Ekz.:

netransitiva uzo	transitiva uzo
klinken slaan van de klok soni *luiden* sonori, tinti	*krammen, nieten* niti, vinkti. *(laten luiden)* sonorigi
branden bruli *gloeien* ardi *koken* boli *(ont)dooien* degeli	*koffie e.a.* bruligi *ijzer, hart...* ardigi *(laten) koken* boligi *iets ontdooien* degeligi
hangen *bevestigd zijn* pendi	 *bevestigen* pendigi
verdrinken droni *(sproeien), opspatten* ŝpruci	dronigi *iets sproeien* ŝprucigi
starten starti, *beginnen* komenciĝi *rijden* veturi	startigi, komenci *iemand ergens* veturigi
wegen *(zwaar zijn)* pezi	*wegen* *(gewicht bepalen)* pesi

3) UITWERKING VAN VORIGE VERTAAL-OPGAVE

Sporten is gezond! Bewegen ook! (Het vrije woord, mei-juni 2005, p. 8-9)

La kampanjo "10.000 paŝoj (ĉiu)tage". Ke pli da moviĝo nepre necesas, oni ne plu povas nei (ne plu povas esti neate).

Pli ol 50% (noto 1) de la flandraj plenkreskuloj (adoltoj, noto 1) movas sin ne sufiĉe (tro malmulte) kaj pli kaj pli (ĉiam pli) da homoj baraktas (batalas, luktas) kontraŭ plipezo (tropezo) kaj obezeco.

La kriterio uzata por distingi (detekti noto 2) tropezon estas BMI-o *(Body Mass Index)*.

Vian BMI-on vi povas facile kalkuli dividante vian korpan pezon (en k / en kilogramoj) (noto 3) per (noto 4) via staturo (alteco) kvadratigita (potencita per du; en la dua potenco) (en metroj).

Kiam via BMI-o troviĝas (situas) inter 25 kaj 30 k/m², vi havas tropezon. Homojn oni rigardas (noto 5) obezaj ĉe BMI-o pli alta ol 30 k/m². Supozu, ke vi estas alta je 1,7 m (ke vi altas je...; ke vi estas 1,7 metron alta) kaj pezas 80 kilogramojn, tiam vi havas BMI-on de 28 kaj do tropezon.

El la sano-enketo farita ĉe la Flandra loĝantaro montriĝis (evidentiĝis, manifestiĝis), ke pli-malpli (proksimume, ĉirkaŭ) la duono el ĉiuj plenkreskuloj havas BMI-on super 25.

La kaŭzoj de tiu ĉi kreskanta epidemio estas multspecaj.

Nia socio ĉiam malpli sin turnas al moviĝo. Mastrumado, laboro ... necesas ĉiam malpli da fizika streĉado (klopodo, peno). La aŭto(mobilo) regas ĉion kaj vespere ni ŝatas sidaĉi antaŭ la televidilo aŭ la kompie, aldone), malsana *fastfood* kaj trinkaĵoj estas pli facile akireblaj ol iam ajn. Kadre de tio (En tiu kadro, pro ĉio ĉi) oni lanĉas (startigas) en Gento esplorprojekton (iniciatprojekton) (...)

La ĉefa celo de la kampanjo estas instigi pli da homoj al moviĝo. Flanke de kresko de la partoprenado en sporto estas precipe alcelate, ke homoj sciu, ke sin movi estas grave por ilia (noto 6) sanstato kaj ke do (sekve, pro tio) ili adoptu pli aktivan vivstilon.

Sugestoj por pli moviĝi ĉiutage:

- Iru al la laboro piede aŭ bicikle.

- Uzu (prenu) la ŝtuparon anstataŭ la lifto (anstataŭ la lifton? noto 7).
- Promenu dum la lunĉpaŭzoj.
- Promenu al la oficejo de kolego anstataŭ uzi interreton aŭ telefonon.
- Iru al la necesejo sur alia etaĝo.
- Enŝaltu dancmuzikon dum vi purigas.
- Promenu dum la reklamo en la televido.
- Regule faru kun la familio ekskurson piede aŭ bicikle.
- Laboru en la ĝardeno.
- Biciklu al la vendejo, lernejo, la najbaroj, ...
- Promenu ĉirkaŭ la lokoj, kie vi devas atendi.
- Butikumu aktive (Praktiku aktivan butikumadon) rondpaŝante antaŭ ol aĉeti.
- Parkadu (Parkumu) en la plej fora loko de la park(um)ejo.
- Eltramiĝu aŭ elbusiĝu unu haltejon tro frue aŭ tro malfrue.

Notoj

noto 1. Ndl. *procent, percent:* procento, pocento, elcento. Rimarko en PIV: '**pocento** precipe aludas la ripetiĝon de la pocenta nombro; **elcento** precipe aludas la apartigon de la elcenta nombro kaj de la tutaĵo'. Ankaŭ PIV: '**elcentosigno** = La signo % uzata por indiki elcentaĵon'.
Ndl. *volwassene* adolto; adulto: *echtbreuk!*

noto 2: detekti *(eigenlijk om electrische stroom op te sporen).*

noto 3: peso *het wegen*, pezo *gewicht, zwaarte*; pesi *wegen (het gewicht bepalen)*, pezi *wegen, zwaar zijn*; pesilo *weegschaal*, pezilo *ijkmassa (om te wegen): N.B. normaliter klinkt de 'e' in deze woorden zoals in 'pest', niet zoals in 'pees' (één letter, één klank!)*

noto 4: Legu laŭte: 27:3 = 9!
(dudek sep dividite per tri egalas al tri).

noto 5: beschouwen als = opinii, konsideri.
Kp.: mi rigardas tion/tiun utila,
mi opinias tion/tiun utila,
mi konsideras tion kiel utilaĵon,
" tiun kiel utilan homon.

noto 6: Ne 'sia sanstato', ĉar 'sia' ĉiam devas resendi al la subjekto de la verbo (ĉi tie 'estas'). La subjekto estas 'sin movi', al kiu la sanstato ne povas rilati!

noto 7: Kp.:

a) Uzu (prenu) la ŝtuparon anstataŭ uzi (preni) la lifton.
b) Uzu (prenu) la ŝtuparon anstataŭ la lifto.

En a) oni uzas post 'anstataŭ' infinitivon, kiu postulas la akuzativon 'lifton'.
En b) oni subkomprenas tiun infinitivon kaj la akuzativo ne plu estas postulata por 'lifto'.
Kp. PIV sub 'anstataŭ' II,1: "(...) ĉiufoje, kiam la uzo de la nominativo post 'anstataŭ' ne estigas dusencaĵon, ĝi estas preferinda, laŭ la konstanta admono de Z."

---

4) VERTAALOPGAVE

Spons op de neus

Kraaien plooien draden om voedsel uit te vissen. Gieren en zeeotters hameren met stenen om schelpen te kraken. Mensapen kennen een hele waaier van werktuigengebruik, inbegrepen het waaien met bladeren om insecten weg te houden. Nu horen ook dolfijnen thuis op het groeiende lijstje van dieren die werktuigen gebruiken.
Het vakblad (...) presenteert gegevens en foto's, die aantonen dat sommige dolfijnsoorten sponzen inzetten in hun zoektocht naar voedsel.
De dolfijnen breken sponzen van de zeebodem en manoeuvreren daarmee op hun neus als ze naar voedsel zoeken. Waarschijnlijk proberen ze hun gevoelige neus te beschermen bij het speuren naar eten in of op de zeebodem. De dieren kiezen die sponzen uit, die zo gevormd zijn dat ze niet gemakkelijk van hun neus vallen. Geen platte exemplaren dus.
Bizar is dat bijna uitsluitend vrouwtjes dit gedrag vertonen. Daar zijn verschillende mogelijke verklaringen voor, maar biologen houden het er voorlopig op dat mannetjesdolfijnen meer in groep jagen dan vrouwtjes, en dat sponsgebruik daarbij minder voordelen biedt.

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen: Emiel Van Damme,
Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal.
retadreso: emile.vandamme@belgacom.net

Vrijwel iedereen kent wellicht het surrealistische mopje over de komkommer, maar om niemand op zijn honger te laten, schrijf ik het toch maar voluit:

– Wat is de verleden tijd van komkommer?
– Kwamkwammer, natuurlijk.

Ook het ezelsbruggetje om de letters van de tijden in het werkwoordsysteem van het Esperanto te onthouden is zo'n veel gebruikt woordspelletje, met een baard. Zamenhof, met een sik (!), heeft de -is, -as, -os gekozen met het oog op Nederlandstaligen die Esperanto willen leren.

Onthoud het zo:

– AS (dat zijn verbrande kolen) voor vAndaag,
– IS voor gISteren en
– OS voor mOrgen. (Al was die gisteren nog stier!!!)

Het gevolg daarvan is wel, dat mijn rationele *gedachten* van vandaag, gisteren nog irrationele *gedichten* waren. Maar morgen zijn het, door het ingrijpen van het zetduiveltje... *gedrochten*.

Vind je die toekomstvoorspelling echter al te vergezocht, neem dan ook deze hypothese onder ogen: In de voorwaardelijke wijze, als die gedrochten worden ontbonden, kan je enkel maar vrezen voor *geduchte geruchten*.

TaGo

Arĥaikiĝo neevitebla kaj riĉiga

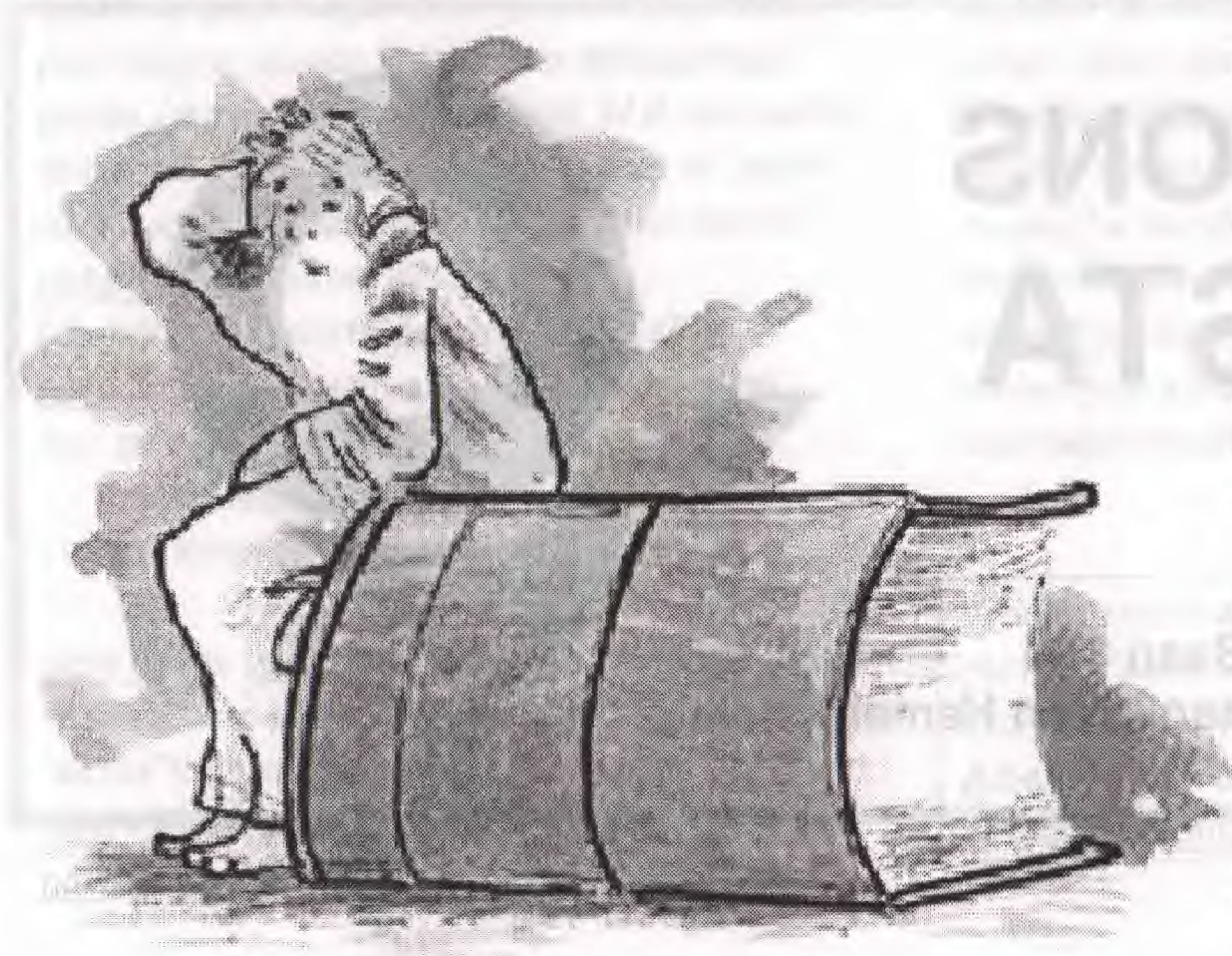
Cent jaroj estas periodo kies daŭro estas sentebla kaj konstatebla. Ankaŭ en Esperanto. Ankaŭ en nia PIV-vortaro. En la daŭro de cent jaroj la socio evoluas, la lingvo evoluas, kaj iuj vortoj perdas sian aktualecon, aŭ eĉ malaperas el la bezonoj de la homoj. En PIV estas vortoj, nomoj de aferoj, kiujn la modernaj homoj ne plu konas, ofte eĉ ne scias ke iam ili ekzistis.

Kiam mi, oldulo, legas ĉe Felikso Timmermans (nu ja, ŝajnas ke nur olduloj legas lin), en "la Pastro de la Florplena Vinejo" ke al knabino oni metis "kupon" (ned: laatkop, kopglas), tiam mi komprenas. Eĉ en mia juneco oni ne plu uzis ilin, sed miaj gepatroj ja foje parolis pri tiaj *brandglazen* kaj *bloedzuigers*, per kiuj oni "diluis la dikan sangon de malsanuloj". Do la vorto "kupo" por mi ne estis problemo kiam mi volis doni la nederlandan tradukon.

Estis alia afero ĉe la vorto *setono*: "meĉo, duloke trapasanta la haŭton kaj uzata por drenado". Helpanto sugestis tuj: *drainage* aŭ *drainage-wiek*. Sed tiu vorto ne taŭgas, ĉar en la difino ja estas uzata la vorto "drenado", ... do temas pri iu speciala speco de drenilo. Atentu! traduko de *drainage* ne estas "drenaĵo"! "Setono" estas iu speco de drenilo, kies speciala karakterizo estas ke ĝi dufoje trapasas la haŭton. Kiel oni nomas tion en la nederlanda? Eĉ la flegistoj kaj kuracistoj ne plu scias tion!

Konsulto de *Petit Larousse* rezultas en: *séton* = mallarĝa rubando silka, kiun oni trapasigis sub haŭtoponteto por dreni vundon pusan. Kaj oni aldonas la etimologion: latina *seta* = silko. Do ne, kiel mi supozis, angladevena. Rimarku ke *Larousse* uzas pasintan tempon en la difino: trapasigis. En modernaj vortaroj Franca-Nederlanda mi ne trovis la vorton *séton*. Feliĉe mi konservis la unuan grandan libron kiun mi ricevis de miaj gepatroj, okaze de mia Sankta Komunio en la epoko de Julio Cezaro: la grandan vortaron de *L. Grootaers*, ankoraŭ en la antikva ortografio. Kaj tiu vortaro instruis al mi ke *séton* en la nederlanda nomiĝas *setacea*.

Nun mi konsultis medicinajn vortarojn. Neniu el la modernaj, tre vastaj, vortaroj konas la vorton *setacea*, kaj ankaŭ ne iun vorton *seton*. En malnova medicina vortaro, kiun mia kuracisto donacis al mi, mi finfine trovis ĝin. Mi trovis: *setaceum, seton* (L. seta, saeta = brosoharo) = eksmodiĝinta helpilo: kordo, originale haroplektaĵo, kiun oni tiris tra vundokanalon aranĝitan sub la haŭto, kaj lasita tie: la tiel kaŭzita pusado havus sanigan efikon. - Do, ne tute konforma al *Larousse* kaj nepre pli kompleta. La medicina vortaro, kaj tio estas manko, ne mencias la vorton "seton" en la alfabeta listo. Do, sen mia amiko *Grootaers* mi verŝajne ne estus trovinta la bezonatan klarigon.

Ĉu ni fakte bezonas tiajn vortojn? Kompreneble jes! Ĉu ĉiu lernanto devas lerni ilin? Kompreneble ne! Sed en historia rakonto, pri sufiĉe proksima pasinto, oni povas bezoni ĝin.

Alia interesa, eksmodiĝinta pro evoluo de la socio, vorto en PIV estas "kuso": antivermaĵo, devenanta el la inaj infloreskoj de la planto 'kuso'. - Temas pri antivermaĵo precipe kontraŭ la tenio. Iam la tenioj estis bone

konataj vermoj, kiujn oni riskis renkonti. Nun ili certe apartenas al la minacataj specoj. Kiu, antaŭ kvindeko da jaroj (jes, ni denove alvenas ĉe Julio Cezaro!) regule manĝis hakitan viandon ... kaj en tiu tempo ĝi estis ĉe malriĉuloj ŝatata surpanaĵo... ĝenerale ne bezonis pli ol ses monatojn por bredi seriozan tenion en siaj intestoj. Nun tiu risko estas kvazaŭ nula, pro la kontrolo de la konsumviando, kaj se tamen oni nevole protektas la specon, oni disponas pri medikamentoj kun belegaj kaj sciencaj aŭ pseŭdosciencaj nomoj, de *Janssen Pharmaceutica*.

El ĉiuj de mi konsultitaj enciklopedioj kaj vortaroj nacilingvaj, nur la Granda Brockhaus (jes, eĉ tiun oni aĉetis en nia urba biblioteko por ke mi povu konsulti ĝin!) mencias la *Kosoblüten/Kussoblüten* (la nomon en germana liveris *Krause*). Tiu vortaro samtempe atentigas nin pri la hezito inter "koso" kaj "kuso". Finfine mi trovis, en la reto, tre interesan kvarlingvan, inter kiuj la nederlanda, verkon, el kiu mi tradukas:

El "Maeteria Medica Vegetabilis - II" de E. F. Steinmetz: Flores Koso = Flore Brayerae, Hagenia abyssinica. Kusoflorој. Ili ekskluzive uziĝas kiel ekstreme efika antivermaĵo kontraŭ tenioj, tiel de *Taenia solium* (ĉentenio) kiel *Bothriocephalus latus* (larĝa tenio). La rimedo estu uzata kiel infuzio en tre malgrandaj porcioj, ĉar se ne la efiko povus esti tre timiga aŭ eĉ mortiga. La floroj havas herbecan, iom te-similan odoron kaj amaran, akran guston. Do, kusoproblemo solvita!

Ankaŭ novaj enkondukitaj vortoj foje starigas problemon, inter alie ĉar la enkondukantoj tro neglektas la Zamenhofan principon de la plej granda komuna ono aŭ, kio en Esperanto, strange, estas la sama: la plej malgranda komuna opo, kaj rapide esperantigas propralingvan unikaĵon. En nia PIV aperas "stavo": malvasta etendaĵo el akvo staranta nature aŭ artefare.

Iu amiko sendis al mi noton ke la vorto mankas en nia vortaro, kaj ke la nederlanda ekvivalento estu *ven, vijver*. Laŭ la difino de PIV oni povus heziti, sed... la difino ja nepre estas hezitiga! Al mi ŝokas la adjektivo apud etendaĵo... Por mi, etendaĵo nepre estas vasta, se ne ĝi ja ne plu estas etendaĵo (pensu pri la nederlanda: *uitgestrektheid* por etendaĵo, kaj *uitgestrekt* por vasta!). Kaj kion signifas 'staranta' ? La etimo devos helpi! Kaj la etimo rapide elŝoviĝas se oni konsultas Krause: natürlicher oder künstlich herbeigeführter (Wasser-) Stau von Fließgewässern. La etimo do estas, klare, Stau (Stuw). Mi do supozas ke la intencita signifo estas *stuwmeer* (natura aŭ artefarita).

Kie estas la limo inter staranta kaj fluanta akvo, tion mi ne scias, sed ĉiuokaze "stavo" ĝuste kuŝas sur tiu limo.

"Aŝaro", laŭ PIV, estas: kondimento el fruktoj kaj legomoj, konfititaj en vinagro, ankaŭ uzata kiel almanĝaĵo. Mi supozis ke temis pri nord-afrika afero, kaj do, vane, serĉis en kuirlibroj arabaj. Mi serĉis en enciklopedioj nederlandlingvaj *ashar, ashaar, achar, achaar* ktp sed same vane. Tiam mi pripensis pri franca ekvivalento: *achar*... kaj vere, en *Larousse* mi trovis *achards*.

Hezite mi konsultis tradukvortaron *van Dale*, kaj, nekredeble, la traduko aperis, en formo *atjar*. Ankaŭ en *van Dale* ĝi aperas do, kaj *van Dale* prononcas kiel vi prononcus laŭ esperanta ortografio. Kiu regule vizitas indoneziajn restoraciojn nepre konas la vorton, ĉar indoneziaj menuoj estas plenaj de "aĉaroj" (pardonu! mi pensis pri esperanta vorto, kiu transskribus la francan vorton, kaj... vi do komprenos kial oni ne povis uzi tiun esperantigon!). Temas fakte pri originala Persa vorto, kiun oni transprenis en la Malajan. Je mia miro mi konstatis ke la vorto eĉ aperas en la verda libreto.

pds

Strips

'Dat het album meestal alleen in het Engels bestaat, vormt geen enkel probleem. Ik denk dat veel strips binnenkort niet meer vertaald zullen worden.' (Striphandelaar Daniël Cool in het Brugs Cultuurblad Exit, 8/2005)

Taalonderdompeling

Steeds meer Waalse scholen kiezen voor meertalig onderwijs, waarbij een belangrijk deel van de vakken in een andere taal wordt gegeven dan in het Frans. Met een duur woord heet dat immersie, of taalonderdompeling. Zestig van de tachtig scholen, waaronder de lagere gemeenteschool van het dorpje Erpent bij Namen, verkiezen Nederlands boven Engels en Duits. Hiervoor worden ook Vlaamse leerkrachten aangeworven, waarvan de leerlingen eigenlijk niet mogen weten dat ze Frans kennen. (Het Nieuwsblad, 20.8.2005)

Van Rwandees naar Frans naar Engels

De (Engelstalige) Rwandeese president Kagame op de vraag waarom hij Rwanda probeert om te vormen van een Franstalig naar een Engelstalig land: 'Ik heb geen bijzondere voorkeur voor het Engels of afkeer van het Frans. Maar ik probeer mijn volk te motiveren de taal te leren die de ontwikkeling van ons land het meest vooruithelpt. Mocht het Chinees ons het meest vooruithelpen, dan zou ik de Rwandezen in de eerste plaats Chinees leren spreken.' (Het Volk, 25.8.2005)

Imam achter tralies voor gebruik volkstaal

Een Indonesische imam is tot twee jaar celstraf veroordeeld omdat hij de eredienst leidde in het Arabisch én het Indonesisch, wat volgens de rechtbank tot 'haat' kan leiden bij de bevolking. Over de hele wereld is het gebruikelijk om koranverzen enkel in het Arabisch te reciteren. (Metro, 31.8.2005)

Taalleraars gezocht in Brussel

Franstalige scholen in Brussel hebben het heel moeilijk om een leraar Nederlands te vinden. Er zijn te weinig gediplomeerde Franstalige germanisten om alle plaatsen in te vullen. Daarom wordt meer en meer gekozen voor Nederlandstalige licentiaten of regenten. In het vrije Franstalige onderwijsnet heb je als Nederlandstalige zelfs geen pedagogisch diploma meer nodig om les te geven. 'We zouden mensen moeten kunnen aanwerven die misschien niet het vereiste diploma hebben maar wel in staat zijn Nederlands te doceren', luidt het in het gemeentelijk onderwijs. 'De Franstalige Gemeenschap moet daarvoor groen licht geven en daar knelt het schoentje.' (Het Nieuwsblad, 1.9.2005)

Praten via pictogrammen

Twee basisscholen in Aalst proberen met pictogrammen de communicatie met de (vooral allochtone) ouders te verbeteren. Zij kleven stickers in agenda's en op brieven. De betekenis van de pictogrammen op de stickers kunnen de ouders terugvinden in een elftalig pictogrammenwoordenboek. (Het Volk, 17.9.2005)

Kanselier

'Doe zeker geen poging om de taal van uw gast te spreken. Uw tolk zal u zo elegant Frans, Japans of Russisch laten spreken, dat het een plezier is u te horen. Zorg wel voor een pauze om de 30 seconden, anders kan de tolk niet mee.' (uit een - wat satirische - handleiding voor de nieuwe bondskanselier, Der Spiegel, 38/2005)

Eurocraten

'Eurocraten die Ests, Lets of zelfs een grote taal als het Italiaans als moedertaal hebben moeten al Engels leren om bij de EU te werken. Om in Brussel hun weg te vinden

leren zij Frans. Ik vrees dat het te veel gevraagd is om te verlangen dat zij ook nog eens Nederlands leren, ook al wonen zij in Tervuren of Overijse.' (Historicus Lode Wils in Brussel deze week, 22.9.2005)

Aziaten doodsbang voor Toefl

Toefl is de afkorting van 'Test of English as a foreign language'. Deze test wordt afgenomen van kandidaat-studenten aan Engelstalige universiteiten. Een nieuwe versie van Toefl houdt meer rekening met de spreekvaardigheid van de studenten. Vooral studenten uit Japan, Korea en Taiwan vrezen problemen met de nieuwe test. (www.spiegel.de, 29.9.2005)

Babel

De rubriek '...Babel' op http://www.cafebabel.com (verschillende talen, geen Nederlands) bevat interessante artikelen over het taalgebruik in Europa. (RTDinfo, 8/2005)

Toffe jobs in de horeca

Tijdens het laatste weekend van september hebben de ministers Bourgeois (in Oostende) en Vandenbroucke (in Leuven) een nieuwe versie voorgesteld van de cd-rom ' Tot uw dienst - A votre service'. Werknemers uit de horeca kunnen het schijfje gebruiken om hun talenkennis spelenderwijs aan te scherpen. De oefeningen imiteren situaties die zich vaak voordoen en dat in het Nederlands, het Frans, het Duits en het Engels. (www.toffejobs.be; diverse kranten)

Esperanto

Nancy

De Franse stad Nancy is een belangrijke toeristische trekpleister aan het worden. Enerzijds zijn er de vele Art Nouveau-gebouwen uit het begin van de 20ste eeuw; anderzijds is er het 250 jaar oude Stanislasplein en omgeving dat dit jaar volledig vernieuwd werd. De toeristische dienst heeft ook een website in het Esperanto (nog in opbouw, maar al met veel informatie): http://www.ot-nancy.fr/esperanto/.

Prentkaarten

Op http://www.eventoj.hu/bildkartoj/ staat een "Virtuala Ekspozicio pri Esperantaj bildkartoj" met nu bijna 1000 prentkaarten in of over Esperanto. Er moeten er ongetwijfeld nog veel meer zijn. Jammer genoeg ontbreekt een gedetailleerde index of een zoeksysteem; het zoeken naar een kaart over een welbepaalde plaats of onderwerp is daarom moeilijk. (ret-info)

Poëziewedstrijd

Esperantodichters kunnen nog tot 1 december deelnemen aan een poëzie-wedstrijd. Het reglement staat op http://ateliero.net/lunpoezio/. (ret-info)

Congresfoto's

Een uitgebreide fotoreportage over het congres in Vilnius van vorige zomer staat op http://vilnius.skynetblogs.be/. Op http://www.nepo.pl/fotki/UK2005.html staan, behalve foto's van het congres zelf, ook foto's van Vilnius.

Genealogie

Silezië (grotendeels Pools) is een gebied met een ingewikkelde geschiedenis, en dus een moeilijk terrein voor genealogen. http://eurogento.org/ is een genealogische koepelsite voor deze streek, met als hoofdtalen Pools en Esperanto (en nog enkele andere talen, geen Nederlands). (Edward Wojtakowski, via Renato Corsetti)

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 10de van elke even maand. Laattijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"
www.geocities.com/esperanto_antwerpen

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.

Zaterdag, zondag en maandag 29, 30 en 31 oktober: pedagogisch seminarie o.l.v. Katalin Kovats. (zie vorige Horizontaal)
Vrijdag 4 november: Ionel Onet (RO): voordracht met dia's: "Reis doorheen Roemenië van de jaren 1980"
Vrijdag 11 november: Conversatieoefeningen: debatteren over een actueel thema.
Vrijdag 18 november: Denise Parente: Taalspelletjes.
Vrijdag 25 november: Wim Jansen: "Deelname in het onderzoek over Esperanto!"
Vrijdag 2 december: Lode Van de Velde: "Geheimtalen - Cryptologie"
***Vrijdag 9 december:* Avond in het kader van Europalia, in het Nederlands: Dr. Vladimir Ronin: "De taalkennis in Oost-Europa".**

Vrijdag 16 december: Zamenhoffeest.
Om 19:00 feestmaaltijd in drie gangen, afgewisseld met leuke, ontspannende intermezzi. Feestrede door Ivo Durwael. Prijs: 18,00 euro, aperitief, dranken tijdens en na het eten inbegrepen. Vooraf inschrijven noodzakelijk.

Vrijdag 23 december: Leden lezen voor uit de *Kristnaska Triptiko* (Driekoningentriptiek).
Vrijdag 30 december: Conversatieoefeningen.

Meer details over het programma kan je vinden op de webpagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Op 5 november om 14u komt Ionel Onet ons dia's tonen over Roemenië. Locatie: Hof van Watervliet, Oude Burg 27 in het centrum van Brugge. Dit is vanaf de markt, waar alle bussen vanaf het station stoppen, zeer makkelijk te voet te bereiken.

Op 10 december komt FLEJA zich voorstellen aan ons. We komen samen om 14u in het Hof van Watervliet (gegevens zie 5/11). Vooraf gezamenlijke maaltijd om 12u in Eetcafé De Vuyst, Simon Stevinplein 14, dit is in de onmiddellijke nabijheid van het Hof van Watervliet. Graag ten laatste op 3/12 laten weten aan Heidi of je ook naar de maaltijd komt.

Hou alvast 15/1 vrij voor ons nieuwjaarsfeestje, met o.a. een optreden van de Brugse hommelgroep 'In de klaere maene' en een etentje. Start om 11u met een aperitiefconcert.

Info: Heidi Goes, 050/675178 of heidi_goes@yahoo.com

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
http://users.belgacom.net/EBG

Opgelet: nieuwe vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliard-straat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metro-station Maelbeek. Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieve zich op voorhand aan te melden:
Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk@skynet.be

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.

GENT – La Progreso
http://www.esperanto.be/gent
Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Vrijdag 25 november: De Poolse architecte Ella Strug bespreekt de moderne architectuur in het Zwitserse Ticino.

December: Traditiegetrouw is er geen eigen programma, maar de Gentse leden bezoeken andere clubs.
Vrijdag 27 januari 2006: Jaarvergadering met etentje en gezellig samenzijn.

Cursus voor beginners: elke dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur tot 24/01/06 in het clublokaal.

Boekenavonden voor iedereen die de taal wil oefenen. De datum wordt vastgelegd door de deelnemers en medegedeeld via www.esperanto.be/gent

KALMTHOUT – La Erikejo
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur in het Parochiecentrum van Heide (achter de kerk, vlakbij het NMBS-station *Heide)* tenzij anders vermeld.

Donderdag 17 novermber 2005. Bestuursverkiezing en lezing door Maria Wils over haar reis naar Florence en Venetië.

***Donderdag* 15 december 2005 : Jaarlijks avondmaal van "La Erikejo"**
Menu: * Aperitief aangeboden door La Erikejo *
- Tomatenroomsoep met vleesballetjes
- Orloffgebraad met groentenkrans en kroketjes of frietjes
- Pannenkoeken Suzette met koffie of thee.

Daarna lezing door Rob Ebenau: Netwerken en Esperanto. *Familieleden en vrienden zijn ook van harte welkom!* Kosten per persoon 20 Euro op rekening: 001-0779431-15 van "La Erikejo". Aanmelden ten laatste op zondag 11 december bij de secretaris: Mireille Smet-Storms, Douglaslaan 14, 2950 Kapellenbos-03/666.83.19, of per e-post: mireillestorms@hotmail.com

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49, e-post: wma.desmet@belgacom.net

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
esperanto.kortrijk@esperantoland.org
Opgelet: Nieuwe locatie voor onze activiteiten: Erfgoedhuis zaal 2, O.L.Vrouwstraat 45 te Kortrijk tel. 056 27 74 24. Elke vierde maandag van iedere maand (met uitzondering van juli en augustus). De derde maandag indien de vierde een feestdag is.

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen bij verandering van locatie.

Dinsdag 22 november : De Arabische taal - een kennismaking door Simon Allewaert (start: 19u30)

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken. Geef een seintje aan Daniëlle Demeyere, bibliothecaris tel. 056-27 75 00 (algemene balie). Of stuur een berichtje naar Daniëlle.Demeyere@kortrijk.be.

LEUVEN - Esperanto 3000
http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina.

Woensdag 26 oktober: Konversacio kaj gramatiko
Woensdag 9 novermber: Frederik Van den Brande - werking van het Comité Jean Pain - Composteren
Woensdag 23 november: Konversacio kaj gramatiko
Woensdag 14 december: **Zamenhofavond** - laatste bijeenkomst van dit jaar - niet te missen!

Info: Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16 u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22 u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOORD-LIMBURG (met zetel in PEER)
(Nord-Limburga Esperanto-Societo)
http://users.skynet.be/sky53810/

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige donderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt Julia Kelchtermans ook een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers.

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen: Marc Cuffez (marc.cuffez@telenet.be), 0486 36 23 65. Else Huisseune (la.konko@tijd.be), tel.: 059 43 30 58.

De clubactiviteiten beginnen telkens om 19u:
maandag 14 november : conversatieavond
maandag 28 november : videofilm over BIRMA door Liliane Ketelers

zaterdag 10 december : Zamenhoffeest - gezellig samenzijn
maandag12 december : conversatieavond
maandag 26 december : geen activiteit (2e kerstdag)
maandag 9 jan 2006 : conversatieavond

Cursus voor gevorderden : elke donderdag 14u30-16u30 - lesgever : Germain Pirlot.
(Dit werkjaar is er geen cursus 1e jaar wegens gebrek aan kandidaten.)

La Konketoj
(Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58)

TIENEN – La Hirundo
http://home.tiscali.be/lahirundo/

Elke laatste maandag van de maand vanaf 19 uur: cursus voor gevorderden. Daarna, om 20 uur: conversatieavond of voordracht.

28 november 2005: Maandelijkse vespero met vervolgcursus
16 december 2005: Kerstvespero

Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 52 46.

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centro Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

RADIO-UITZENDINGEN
Voor een overzicht van de uitzendingen in Esperanto én een archief, surf naar:
http://www.radioarkivo.org

ESPERANTO-AKTIVECOJ INTERESAJ POR FLANDROJ

Por superrigardo pri la Esperanto-aktivecoj en kaj ekster Flandrio; laŭ kronologia arangô:

http://users.telenet.be/esperanto/fleja/aktivecoj.htm

RECHTZETTING

Tot spijt van de redactie zijn in het vorige nummer van Horizontaal, in het artikel "Roman van het jaar 2004" enkele fouten geslopen. Ziehier de voornaamste:

Van het woord 'dirko' in het origineel, werd door een redacteur van Monato een eigennaam gemaakt (Dirko), terwijl het wel degelijk 'een loper' moest zijn, dus een sleutel die op meerdere sloten past. Na vertaling had de zin dus moeten worden: *"Is hij een loper, wil hij de mensen bevrijden van...?"*

Een vertaalfout (van onze redacteur) is de volgende: "zijn ideeënchaos over god" moet zijn "de ideeënchaos (van mensen in het algemeen) over God".

Op het einde van het artikel: de geciteerde 150 'literaire werken', zijn in werkelijkheid 'gedichten of strofen van gedichten'.

Mijn oprechte excuses hiervoor.

Lode.

EUROPALIA - RUSLAND

Van oktober tot februari vindt opnieuw het cultuurfestival Europalia plaats (http://www.europalia.be), dat dit keer gewijd is aan Rusland. Wie naar aanleiding daarvan zijn kennis van de Russische literatuur wil bijschaven, vindt bij de boekendienst van FEL vast zijn gading. Enkele voorbeelden (prijs in Euro):

- Brodskij: De nenie kun amo (5,00 Euro)
- Ĉeĥov: Ĉeriza ĝardeno (27,00)
  Sveda alumeto (8,94)
- Dostojevskij: Blankaj noktoj (33,01)
- Gogolj: Malvivaj animoj (18,00)
- Puŝkin: Elektitaj verkoj (10,60)
  Eŭgeno Onegin (20,00)
  Neĝa blovado (1,51)
  200 jaroj (antologie)(12,50)
- A.K. Tolstoj: Princo Serebrjanij (24,99)
- A.N. Tolstoj: Aelita (7,49)
- Lev Tolstoj: La morto de Ivan Iljiĉ (3,60)
  Resurekto (26,20)
- Turgenev: Unua amo (4,47)
- Verschillende auteurs:
  Rusaj amnoveloj (2,20)
  Rusa novelaro (30,00)

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *Esperanto-Antwerpen*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen@esperanto.be
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@evonet.be.
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk@skynet.be
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent@esperanto.be
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. zie ook: users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: esperanto.kortrijk@esperantoland.org
- Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm)
PEER *Nolimes* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.
ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon@skynet.be.
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe@pandora.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072) 5332344.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder*, Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie ALMELO.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus@zonnet.nl
MIDDELBURG zie KAPELLE
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TANEF/La Migranto Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam. E-post:a.m.demmendaal@planet.nl.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: info@fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: fleja@esperanto.be.
Esperanto-Nederland, Tulpstraat 110, 2841 AE Moordrecht (Nederland), Tel.: 0182-374058, E-post: sekretario@esperanto-nederland.nl.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein, 17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees@advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@brutele.be.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Durwael, Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem, 03 440.30.92, ivo@fel.esperanto.be
Ondervoorz.: Frans Croon, Laarstraat 56, 1910 Kampenhout, 016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be
Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 7, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory@witdoeckt.be
Penningm.: Remy Sproelants, Tumulusstraat 18, BE 3583 Paal-Beringen, t+f: 011/432010, respro@biz.tiscali.be
Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo@yahoo.com
Bestuurslid: Agnes Geelen, Oudedoncklaan 20, 2100 Deurne agnes@esperanto.be
Bestuurslid: Walter vandenkieboom, Wittenonnenstraat 7, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel rob.ebenau@pandora.be
Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk jean-pierre.allewaert@pandora.be

ISSN-0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift

Vlaamse Esperantobond vzw
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen

Kalender voornaamste Esperanto-activiteiten

Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond 03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be

5 - 6. novembro
17-a Nordfranca Eŭropa Esperanto-Rendevuo en Morbecque-Le Parc, Francio. Inf: France Valet, 275 rue du Boulenriez, FR-59235 Bersee, Francio, Tel.: +33-(0)320849609, Rete: France Valet: rf.valet@wanadoo.fr

11 - 13. novembro
Studo-semajnfino de Esperanto Nederland (Pluraj nivelaj) en Vlaardingen. Rete: studieweekeinde@wanadoo.nl, www.esperanto-info.nl/bonvenon/studweekesp.php

27. decembro - 3. januaro
22-a Internacia Festivalo (aranĝo por familioj kaj plenkreskuloj) en germana Trier. Kadra temo: "Eŭropo pligrandiĝinta". Fakultativa ekskurso al najbara Luksemburgio. Inf: Hans-Dieter Platz (HDP), Postfach 1148, DE-34303 Niedenstein, Germanio. Tel/fakso: +49-5624-8007, portebla +49-171-4964558. Rete: HDP@internacia-festivalo.de, http://www.internacia-festivalo.de/

28. decembro - 8. januaro
4-a Novjara Renkontiĝo (NR) en Frankfurt/Main. Inf: EsperantoLand e. V., Lu Wunsch-Rolshoven, Wiclefstr. 9, 2. HH, 3. OG, DE-10551 Berlin, Germanio. Tel. +49-(0)30-6855831. Rete: lu@esperantoland.org, http://www.esperantoland.org/nr

Horizon.*taal*

Jaargang 36 nummer 216 **November-December 2005**